

היגשים לשוניים דברים פא

דקדוקי קריאה בפרשת דברים ובהפטרות ובראשון של ואתחנן

א יא עליית שני

א יב **אִיכָה אֶשָּׂא לְבָדִי**... בהרבה קהילות נוהגים לקרוא פסוק זה בטעמי מגילת איכה. במנהג אשכנז

המערבי קוראים בניגון רגיל. **טֶרְחַכְכֶּם**: הטי"ת בקמץ קטן. **וּמִשְׁאַכְכֶּם**: השי"ן בפתח ודגושה

א יג **הָבוּ**: הטעם בבי"ת מלרע

א טז **וְשִׁפְטֶתֶם**: הטי"ת בשווא נח על אף הקושי

א כב עליית שלישי

וַיַּחֲפְרוּ-לָנוּ... וַיָּשְׁבוּ: וא"ו החיבור בשווא נע. **נַעֲלָה-בָּהּ**: העמדה קלה בנו"ן למנוע הבלעת העי"ן החטופה ודגש חזק בבי"ת מדין דחיק

א כח **אָנָּה**: במלרע, אין לבטא דגש בנו"ן

א כט **וְלֹא-תִירָאוּ**: געיה בת"ו והרי"ש אחריה בשווא נע

א לג **לַחֲנֹתְכֶם**: געיה בנו"ן והת"ו בשווא נע, בדומה בהמשך הפסוק **לְרִאֲתְכֶם**. **וּבַעֲנָן**: העמדה קלה בבי"ת להדגשת הסגול המורה על מיודע

א לו **דֶּרֶךְ-בָּהּ**: געיה בדל"ת

א לז **לֹא-תִבָּא שָׁם**: הטעם בבי"ת ולא נסוג בניגוד לפסוק הבא

א לח **יֵבֶא שְׁמָהּ**: טעם נסוג אחור ליר"ד

א לט עליית רביעי

א מד **עַד-תִּרְמָה**: החי"ת בקמץ קטן

ב א **וְנָסַב**: הסמ"ך בקמץ קטן

ב ב עליית חמישי

ב ד **וַיִּירָאוּ**: וא"ו החיבור בשווא נע, היר"ד בחירק מלא והרי"ש בשווא נע

ב ה **אֶל-תִּתְּגֵרוּ בָּם**: במלרע, אין כאן נסוג אחור כבקורן ודומיו. **עַד מִדֶּרֶךְ כָּף-רַגְלִי**: טעם טפחא בתיבת עַד

ב ו **וְגַם-מַיִם**: יש להיזהר לא להדביק את התיבות על אף שהן מוקפות

ב ז **בִּרְכָּךְ**: געיה בבי"ת והכ"ף הראשונה, למרות הקושי, בשווא נח

ב י **יֵשְׁבוּ בָּהּ**: טעם נסוג אחור ליר"ד. **כַּעֲנָקִים**: הכ"ף קמוצה וכן בפסוק הבא ובפסוק כא²

ב טו **הִיִּתָּה בָּם**: טעם נסוג אחור לה"א הראשונה ודגש חזק בבי"ת מדין אתי מרחיק

ב כ **יֵשְׁבוּ-בָּהּ**: געיה ביר"ד

ב כד **קוֹמוּ סֵעוּ**: הסמ"ך דגושה³. **מִלֶּךְ-חֶשְׁבֹּן**: למי שלא מקפיד להבחין בין כ"ף רפויה לחי"ת עליו להיזהר לא להבליע האחת שבסוף התיבה הראשונה בתוך השנייה שבתחילת התיבה השנייה

ב כה **וְחָלּוּ**: במלרע

¹ כי אז המילה מקבלת משמעות של תחנונים

² קוראים בפתח משבשים בשינוי משמעות למבחינים בין קמץ לפתח. לגירסת הפתח אין על מה לסמוך, אין לשיבוש זה מקור חוץ מדפוס ונציה הלקוי!

³ דומה לבראשית יט יד ושמות יב לא ועוד

ב כח **רַק אֶעֱבְרָה בְּרַגְלִי**: טעם טפחא בתיבת **רַק**, העי"ן בתיבת **אֶעֱבְרָה** בשווא נח

ב כט **עָשׂוּ-לִי**: געיה בעי"ן. **אֶעֱבֹר**: העמדה קלה באל"ף למנוע הבלעת העי"ן החטופה

ב לא עליית ששי

ב לב **יְהִצֵּה**: הי"ד קמוצה והה"א אחריה בשווא נח

ב לד **מָתֵם**: המ"ם בשוא, הקורא בצירי משנה משמעות⁴. כן הדבר גם ב-ג ו

ג ה **הַפְּרִיז**: הר"ש בקמץ לא בחירק

ג ט **שָׁרִיז**: שי"ן שמאלית

ג יא **עָרְשׁוּ עָרְשׁוּ**: שי"ן שמאלית

ג יב **לְרֹאשׁוֹנֵי**: האל"ף אינה נשמעת, יש לקרוא כאילו כתוב 'לרובנֵי', וכן בהמשך ובכל מקום

ג יג **הַמְּנִשָּׁה**: החטף במ"ם מראה שהמ"ם בשוא נע⁵

ג טו עליית שביעי

ג יז **וְהָעֲרֵבָה וְהִירְדֵּן וְגַבְלֵי**: טעם טפחא בתיבת **וְהָעֲרֵבָה**

ג כ מפטיר

ג כא **צִוִּיתִי**: אין לבטא בשום אופן את הי"ד שלאחר הוא"ו. עם זאת הו"ו בצירי ולא בחירק

הפטרת דברים ישעיהו א-א-כז:

בקהילות אשכנז המערבי נוהגים לקרוא את הפטרת 'חזון ישעיהו' בניגון איכה חוץ מפסוקי נחמה כד-כז. בקהילות אחרות קוראים את הפסוק הראשון בניגון הפטרה רגיל, וכן פסוקים טז-יט, וכד- סוף.

ב **פָּשְׁעוּ בִּי**: טעם נסוג אחור לפ"א

ה **לְחַלִּי**: הטעם בלמ"ד השנייה, מלרע

ו **לֹא-זָרְוּ**: במלעיל

ז **כְּמֵהִפְכַּח**: הה"א בשווא נח, יש לבטא אותה כאילו היא במפיק

טו **וּבְפִרְשֵׁכֶם**: שי"ן שמאלית. **אֶעֱלִים**: העי"ן בשוא נח לא בחטף

טז **הַזִּכּוֹן**: מלרע, הטעם בכ"ף. **מַעֲלִילֵכֶם**: הלמ"ד הראשונה בשווא נח על אף הקושי

יח **לְכוּ-נָא וְנִכְחָה**: תיבה ראשונה מוטעמת בתביר **אֲדִימוֹ**: האל"ף בשווא נח והדל"ת בדגש קל

כב **סָבְאוּךְ**: הסמ"ך בקמץ קטן

כג **שָׁרִיד**: שי"ן שמאלית

כד ועד הסוף במנגינת הפטרה רגילה

כד **אֲבִיר**: הב"ת רפויה ללא דגש

כו **יִקְרָא לָךְ**: טעם נסוג אחור לקר"ף

כז **צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט...** במנהג אשכנז המערבי הקהל מקדים את המפטיר בקריאת פסוק זה בקול

התימנים ממשיכים עד סוף הפרק

ל **וְכִנְנָה**: הכ"ף בשוא נע, הפתח החטוף אינו אלא להורות על הנעת השווא

ראשון של ואתחנן:

⁴ בצירי: אנשים שנפטרו, ובשווא – בני אדם

⁵ כן הוא בכ"י וכן הוא בכא"צ במקומות שנשתמר. החטף פתח אינו אלא על מנת להורות על קריאת השווא הנע.

ג כג וְאֶתְחַנֵּן: הנו"ן בפתח

ג כה אֶעֱבְרָה: העי"ן בשווא נח. הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנִן: יש להאזין מעט את קריאת התיבה הַזֶּה להסמיכה לתיבה הקודמת שכן הטפחא הוא המפסיק העיקרי הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה - וְהַלְבָּנִן

ג כו שני במנחת שבת

ד ב עַל-הַדְּבָר אֲשֶׁר אֲנִי: תיבת עַל-הַדְּבָר מוטעמת בפשטא ולא בקדמא

ד ה שלישי במנחת שבת (עד פסי ח כולל)

הרב גור אריה צור נר"ו אֱלֹה הַדְּבָרִים. ואמרו רבותינו (רות רבה פרשה ח') אמר רבי אבא כל מקום שנאמר אֱלֹה פסל את הראשונים.

וכן מובא בזוה"ק (בראשית כ"ד עמ' ב'), אֱלֹה תּוֹלְדוֹת ה' שְׁמַיִם וְהָאָרֶץ (בראשית ב, ד) (ר"ת תה"ו) הָא אוֹקְמוּהָ כָּל אֲתֵר דְּכִתִּיב אֱלֹה פָּסַל אֶת הָרָאשׁוֹנִים וְאֵלִין תּוֹלְדִין דְּתַחֲזִי דְּאִתְרַמְיִזוּ בְּקָרָא תְּנַיִנָא [בפסוק השני של התורה] וְהָאָרֶץ הִיְתָה תַּחֲזִי. וְאֵלִין אֲנִין דְּאִתְמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּרָא עֲלָמִין וּמַחְרִיבִין.

כלומר לדברי הזוה"ק כאן, כשאמר אֱלֹה תּוֹלְדוֹת ה' שְׁמַיִם וְהָאָרֶץ, פסל את עולם התהו, הנרמז בפסוק.

ובתקוני הזהר תיקונא חמשיין, נותן טעם מדוע באמרו אֱלֹה יפסול את הראשונים. אֱלֹה וְדָאִי פָּסִיל לְקַדְמָאִין דְּאִמְרוּ (שמות לב ד) אֱלֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דְּאֲנִין תּוֹלְדִין דְּתַחֲזִי דְּאִתְרַמְיִזוּ בְּרָאשֵׁי תִיבִין: תּוֹלְדוֹת ה' שְׁמַיִם וְהָאָרֶץ. שהאומרים אֱלֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הם תולדות של עולם התהו שנפסל בִּאֱלֹה תּוֹלְדוֹת ה' שְׁמַיִם וְהָאָרֶץ. לכן באמרו אֱלֹה פסל את הראשונים.

ויש ליתן את הדעת מה פסל הכא באמרו אֱלֹה הַדְּבָרִים. ולעומקו של מקרא יש לומר, דהכא פסל כל תוכחות שהיו לפני כן. שמהן היו בכעס, ומהן במריבה, ומהן באזהרה, ומהן בענישה.

ואילו תוכחות אלו, אין למעלה מהן. כי אֱלֹה הַדְּבָרִים נאמרו לא בשעת כעס ולא בשעת מריבה וענישה, אלא בעת רצון ובדרך של ריצוי ופיוס, ורמז וכבוד. ולכן נאמר אֵל כָּל יִשְׂרָאֵל. שהוכיח לכולם גם לצדיקים כדי שלא יסורו מן הדרך הטובה.

אֱלֹה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הִירְדֵּן בְּעֶבֶר מוֹל סוּף בֵּין-פָּאָרֶן וּבֵין-תַּפֵּל וְלִבָּן וַחֲצֹרֶת וְדִי זָהָב

ומפרש אוה"ח הק' תשע מידות טובות יש כאן כנגד תשעה מקומות הנזכרים, כביכול. וכנגד תשע תוכחות ישיג האדם שלימותו בתשע מידות טובות.

וסיכום דבריו: בְּעֶבֶר להיות כאברהם העברי, הִירְדֵּן שיתן בלבו מרדות, בְּמִדְבָּר שְׁיִשִּׁים עצמו כמדבר להיות תדיר בענווה, בְּעֶרְבָה שהענוה תהיה עריבה לו, מוֹל סוּף קרי ביה מוֹל סוּף שיהיה סופו מוֹל פניו, שיזכיר לו יום המות ולא יחטא, בֵּין-פָּאָרֶן וּבֵין-תַּפֵּל שתהיה תמיד צהלתו בפניו ואֲבָלוּ בלבו, וְלִבָּן, שתמיד יהיה זך וטהור. וַחֲצֹרֶת שיקבע עצמו בלימוד תורה כבחצרות השם, וְדִי זָהָב שלא יהיה הזהב נחשב בעיניו ויאמר דִּי לזהב ולתענוגות. ע"כ סיכום דבריו.

ולעומקו של מקרא, לבקש את המידה העשירית של הענווה, שתשלים את תשע המידות למספר השלם, כעשר ספירות. והיכן תמצא.

ושמא יש לומר שהמידה העשירית תמצא בפסוק הבא, פסוק ב' והיא תִּקְרָא מַחְלָב. שמשפיל עצמו כחורבה.

שנאמר אחד עשר יום מחלב דרך הר-שעיר עד קדש ברנע. ופירש רש"י שהיא גם היא תוכחה.

וזה לשונו: אמר להם משה, ראו מה גרמתם, וגו' מהלך י"א יום, ואתם הלכתם אותו בשלשה ימים. וכל כך היתה שכינה מתלבטת בשבילכם למהר ביאתכם לארץ, ובשביל שקלקלתם, הסב אתכם סביבות הר שעיר ארבעים שנה. ותוכחה מביאה לענווה.

והיא התוכחה הנזכרת לקמן, (א, לב) ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלהיכם. ופירש רש"י לפשוטו של מקרא ובדבר הזה שהוא מנטיחכם להביאכם אל הארץ, אינכם מאמינים בו.

ועל דרך הצח, מאמינים קרי עם יו"ד, וכתוב מאמינים ללא יו"ד, ועל דרך אל תקרי אל תקרי מאמינים אלא מאמינים. שהקב"ה ומושה מאמינים, והם אינם מקבלים אמונתם, שנאמר בדבר הזה אינכם מאמינים. והיו"ד תורה על הרצון הפנימי להאמין. והם הסירו מתוכם רצון פנימי זה.

ויצרו של אדם ירמוז ליו"ד זאת. שהיו"ד היא ראש יצרו של אדם. והיא היסוד לאיזהו גבור הכובש את יצרו.

ולעומקו של מקרא יאמר שכנגד תוכחה זו, הנקראת מחרב, שלא דבקו בהשגחת ה' להביאם מהרה אל מחוז חפצם, תתגלה מידה טובה בכל עוזה ותפארתה, היא מידת המתגבר על יצרו, היא גם היא הנקראת מחרב.

וכדאמר רבי יהושע בן לוי, (אבות, פ"ו מ"ב) בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חרב ומכרות ואומרת, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה.

וזו המידה נקראת מחרב, ובמדה זו, מידת מחרב, יגיע האדם לתיקון מידותיו בעניני אמונה בהשגחה ע"י שמתגבר על יצרו, בענוותנותו.

או כלל לדרך זו, כשם שהתוכחה העשירית היא ראש וראשון לכל התוכחות, כתיקונא חמשים בתיקונים, אלה ודאי פסיל לקדמאין דאמרו אלה אלהי"ך ישראל, דאנו תולדין דתהו, דאתרמיז בראשי תיבין: תולדות ה' שמים ו' הארץ, כן התיקון העשירי, הוא ראש וראשון לכל התיקונים, ל"אלה אלהיך ישראל" ולכל נשמות התהו, והוא המילה אלה, כדכתיב: אלה דברי הפריה (דברים כח, ט).

ועל פי הסוד, אלה הוא שם ק' מע"ב שמות היוצאים מפס' ויסע ויבא ויט שבפרשת בשלח, בשיטה השלישית נכמבואר בפירוט בקונטרס לעומקו של מקרא לפר' בשלח, וקחנו משם. ומובא בספר שרשי השמות לר' משה זכותא שבמידה זו, מידת אלה, סוד הגבורה וההתגברות.

הרב עמרם אייזנשטיין נר"ו א טו ואקח את-ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים ואתן אותם ראשים עליכם שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרות ושרים לשבטיכם:

לכאורה היה ראוי שהאתנחתא תהיה ביושרי עשרות,⁶ שהרי זה הוא סוף הענין של הישרים. ואילו יושוטרם לשבטיכם אינו מוסב על תחילת הפסוק שמדובר במינוי הדיינים, שהרי רק בדיינים צריך שיהיו חכמים וידועים.

ולפי מש"כ בהעמק דבר שיראשי שבטיכם שבתחילת הפסוק אינו מוסב על הדיינים, אלא כוונת הכתוב שמשל לקח את ראשי השבטים, והם בחרו את שרי האלפים, [והוא כתב שישרי האלפים מינו את שרי המאות, וכן הלאה]. מובן הפיסוק, שהרי לפי דבריו

⁶ א"ה. מודעת זאת שבמסכת אבות במשנה יש רק חמשה פרקים. הודבק לה פרק שמיני ממסכת כלה (בשו"ת בר-אילן הוא פרק חמישי עם הסבר ביניים על כל משנה, לקוח ממהדורת היגר). יש מכנים פרק זה 'אבות ו', ויש מכנים אותו 'קניין תורה'. קטע זה לקוח מהפרק הנוסף והוא מימרא של אמורא.

⁷ ויטעו: ואקח את-ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים ואתן אותם ראשים עליכם שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרות ושרים לשבטיכם:

יוצא שכל החלק שאחרי האתנחתא מדבר על הממונים, וכל החלק שלפני האתנחתא זה רק ההקדמה לזה.

וכן לפמשי"כ המלבי"ם ששרי העשרות הם היו השוטרים, מובן, שיושטרים לשבטיכסי נכתב כתוספת תפקיד לישרי עשרותי. אמנם דבריו מחודשים מאוד.

א"ה. שוב, לפי התלמוד הערוך בידינו⁸ שהאתנח בא לחצות את החלק מהפסוק שבא אחרי הפתיחה, הרי הפתיחה מסתיימת במלה וידעים, וחציית הפסוק במלה עליכם. ואמנם וְשֹׁטְרִים נושא לעצמו, אבל שפיר נטפל לשרי האלפים. נוסף על כך בחצייה במלה עֲשֶׂרֶת פסוק זה אינו מאוזן כלל, ואין דרך הטעמים לחצות שתי מלים לפני הסילוק בפסוקים ארוכים.

הרב עמרם. זה עיקר השאלה, שלכאורה ענין השוטרים אינו קשור לכל הפסוק, אלא הוא ענין לעצמו, וא"כ היה ראוי שיהא אתנחתא בישרי חמישיסי.

ובנוגע לטענה שאין דרך האתנחתא לבא בסמיכות לסוף הפסוק, – כשזה ענין אחר, דרך הטעמים כן, כגון {במדבר לא-כ} וְכָל-בְּגָד וְכָל-כְּלִי-עֹזֶר וְכָל-מַעֲשֵׂה עֲזִים וְכָל-כְּלִי-עֵץ תִּתְּחַטְּאוּ:

וכן גם בפסוקים ארוכים כגון: (מלכים א' ו' א) וַיְהִי בְשָׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ-מִצְרַיִם בְּשָׁנָה הָרְבִיעִית בְּחֹדֶשׁ זֶה הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לְמַלְךְ שְׁלֹמֹה **על-ישראל** וַיָּבֹן הַבַּיִת לַיהוָה:

יח וְאַצְוָה אֶתְכֶם בְּעֵת הַהוּא אֶת כָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ:

צ"ב למה הפסיקו כאן באתנחתא, והרי לכאורה זה פסוק קצר שיש בו רק ענין אחד. והיה ראוי להטעים: **וְאַצְוָה אֶתְכֶם בְּעֵת הַהוּא אֶת כָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ:** והנה בסנהדרין ח. אמרו שיואצוה אתכס', זו אזהרה לצבור שתהיה אימת הדיין עליהן. והרמב"ם הביא בפכ"ה מסנהדרין ה"ג את הדרשה זו להלכה, ומשמע שזהו פשוטו של מקרא.

ולכאורה תמוה איך דרשו את זה מהפסוק הזה, והרי לכאורה זה מוסב על ההמשך.⁹ ואולי י"ל שלמדו את זה מהטעמים, וכנ"ל. דכיון שהפסיקו באתנחתא ביואצוה אתכס בעת ההוא', משמע שזהו ענין לעצמו, ואין הבנה למשפט זה לבדו אא"כ נפרש שזה המשך לענין הדיינים שנתבאר מקודם, ואמר שצויה את הציבור על הדיינים, וביארו בגמ' דהיינו שיכירו בסמכותם וייראו מהם.

להפטר חזון ישעיהו הרב גור אריה צור

במדרש שלושה נתנבאו בלשון איכה. **משה רבנו**, שנאמר **אֵיכָה אֵשָׂא לְבָדִי טְרַחֲכָם וּמִשְׁאָכָם וְרִיבָכָם** (דברים א, יב'), **ישעיהו הנביא** שנאמר **אֵיכָה הִיְתָה לְוִזְנָה קִרְיָה נְאֻמָּנָה** (ישעיהו א, בא'), **וירמיהו הנביא** שנאמר, **אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד הָעִיר רַבְתִּי עִם** (תחילת איכה). **ויש** להבין מה בא המדרש ללמדנו. ויובן על פי מה שנאמר **וַיִּקְרָא ה' אֱלֹקִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָה** (בראשית ג, ט), היכן אתה, לאיזה דרגה ירדת מרום המעלה. שהיה לך לעשות חשבון הנפש באיזה דרגה היית ולכן אתה עלול ליפול ח"ו, ואיך קרתה לך ירידה זאת, משפסקה נאמנותך. **ולעומקו של מקרא ועל דרך הצח**, יֹאמֶר, כמין רב-שיח יש כאן בין ירמיהו לישעיהו ומושה רבנו:

א"ה. אפשר להשוות לדברי מדרש רבותינו איכה רבה (וילנא) פרשה א סימן כג

⁸ בין היתר הוא בספר 'אם למקרא ולמסורת' של ידידנו הרב ניסן שרוני נר"ו, המוצב בקול הלשון <https://www.kolhalashon.com//New/Books.aspx?Lang=Hebrew&English=False> אחד הפרקים שם נקרא 'מאמר התגלית' מאת ידידנו הרב יעקב לויפר נר"ו ושם מוסבר כלל זה בטוב טעם ודעת. מומלץ לקנות את הספר, ולא רק להורידו למחשב.

⁹ ומה שדרשו שם בגמ' והובא ברמב"ם שם בהלכה ב' שיואצוה את שופטיכסי שבפסוק טז זה אזהרה לדיין שיסבול את הציבור, זה כן מובן, שהרי זהו המשך הפסוק ההוא ישמוע בין אחיכסי וגוי.

וכן את מוצא שכל נבואות קשות שנתנבא ירמיה על ישראל הקדים ישעיה ורפאן, ירמיה אמר איכה ישבה בדד, ישעיה אמר וְאַמְרַת בְּלִבְּךָ מִי יֵלֵד לִי אֶת אֱלֹהִים (ישעיהו מט, כא) וגו', ירמיה אמר בכה תבכה בלילה, ישעיה אמר בְּכֹ לֹא תִבְכֶּה חֲנוּן יַחְנֶנִּי (ישעיהו ל, יט). התורה תמימה מביא על כל פסוק בפ' א את רפואת ישעיהו.

ירמיהו שואל איכה ישבה בדד, וישעיהו משיב, שהיתה קריה נאמנה, והפסיקה נאמנותה. ומושה רבנו מציג את דרך התיקון, איכה אֶשָּׂא לְבִדִּי. לֹא אוֹכֵל לְבִדִּי וגו' הו' לָכֵן וגו'. שהעריבות יחד היא אשר תביא את גואלנו משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

ואשר על כן מצינו עוד איכה שאחרי התיקון והוא לעתיד לבוא: הַגִּידָה לִי שְׂאֵתָהּ נִפְשִׁי אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ בַּצְּהָרִים שְׁלֵמָה אֶהְיֶה כְּעֵטִיהָ עַל עֲדָרֵי חֲבֵרֶיךָ. (שה"ש, א, ח-ז). ונאמר כאן פעמיים איכה, ורמזו הוא למה שאמרו, כשם שלקינו בכפליים כן יהיה שכרנו בכפליים. שנאמר אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ בַּצְּהָרִים. ומסיים בה ואומר אִם לֹא תִדְעִי לֶךְ תִּיפָּה בְּנָשִׁים צֹאֵי לֶךְ בְּעֶקְבֵי הָעֶצֶן וְרָעִי אֶת גְּדִיתֶיךָ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים. ומוי הם הָרָעִים, הם שְׂבָעַת הָרוּעִים שִׁיתְּגִלוּ עִם מוֹשִׁיחַ צִדְקוֹ בַּבִּי"א.

א"ה. כוונתו לדרשת התלמוד בבלי סוכה נב ב וְהָיָה זֶה שְׁלוֹם אֲשׁוּר כִּי יָבֹא בְּאַרְצֵנוּ וְכִי יֵדְרֶךְ בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ וְהִקְמֵנוּ עָלָיו שְׂבָעָה רָעִים וְשִׁמְנָה נְסִיכֵי אָדָם (מיכה ה, ד). מאן נינהו שבעה רועים? – דוד באמצע, אדם שת ומתושלח מימינו, אברהם יעקב ומושה בשמאלו. ומאן נינהו שמנה נסיכי אדם – ישי, ושאוּל, ושמואל, עמוס, ועצניה, צדקיה, ומשיח, ואלהו.

פֶּן לַחֲכָם וְיִחְכַּם-עוֹד

אנא שלחו את הערותיכם!

הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com

הערות מתקבלות גם באנגלית.

הודעה מאתר "לדעת" כאן תוכלו להוריד גליונות פרשת השבוע מדי שבוע (גם גליונו מופיע

שם): <http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באוצר החכמה בפורום דקדוק ומסורה

<http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=45&t=10317&p=272195#p272195>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באתר דרשו <http://www.dirshu.co.il/?p=140390>

אם אתה מתעניין

בהבטים הלשוניים של התורה

(לשון המקרא, המשנה, התלמוד וכו')

אתה מוזמן להרשם (בחנם)

לקבלת דוא"ל בנושאים לשוניים

כתובת: info@maanelashon.org

☺ בוא להחכים את עצמך ואת שאר המכתבים ☺